

Otto Frello og *Det skjulte billede*

Af John V. Jensen

Tegneren, kunstmaleren og Vardes eneste æresborger Otto Frello døde i marts i år. Helt i Frellos ånd fandt begravelsen sted den første april. Derfor kom det heller ikke som nogen egentlig overraskelse for os, der kendte ham, at vi ikke havde hørt det sidste.

Gennem adskillige år havde der nemlig verseret rygter om, at Frello for mange år siden skjulte et maleri i væggen et sted i sit gamle hus. Så kunne den, der engang overtog huset efter ham, en skønne dag få sig en lille overraskelse. Ingen, udover Frello selv, vidste med sikkerhed, hvor, i hvilket hulrum i det gamle hus, maleriet var gemt til eftertiden. Der er rigtig mange rum og endnu flere vægge i det gamle hus i Brolæggerstræde 2 i det indre København. Hvor gemte billedet sig? Og hvad var det for et billede?

Thomas Frello og John V. Jensen fra Varde Museum fuld gang med at af-dække "Det skjulte billede" af Otto Frello. Foto: Niels A. Hansen.

Da Frellos hustru Stence Frello og deres søn Thomas efter Otto Frellos død besluttede at sælge huset, bestemte de sig samtidig for at finde det skjulte maleri. Stence Frello har fortalt, at hun for mange år siden spurgte Otto, hvor billedet var blevet af, fordi han havde talt om at gemme det. Til svar fik hun at vide: "at det var et sted i huset. Det var ikke blevet væk, det var bare gemt". Selve tanken om at have et skjult billede passede Frello rigtig godt, og det kunne ifølge Stence Frello godt være den egentlige årsag til, at maleriet blev gemt inde i en væg.

Nu mange år senere ville Thomas prøve at finde det billede, han sidst havde set som dreng. Han måtte derfor rundt i det meste af huset og banke på væggene. Med lidt hjælp fra Stence lykkedes det dem at finde frem til den rigtige væg, og da de havde lokaliseret væggen i stueetagen i rummet ved siden af "stukstuen", var Thomas oven i købet så venlig at kontakte Museet for Varde By og Omegn, der straks var med på hans idé om at overvære og eventuelt hjælpe med til at bringe maleriet frem fra gemmestedet og ved samme lejlighed filme befrielsesaktionen.

Den 18. august 2015 indfandt filmfotograf Niels A. Hansen og undertegnede sig i Brolæggerstræde. Niels A. Hansen kender både familien og ikke mindst husets kringelkroge; det var nemlig ham, der tog billederne af husets mange rum, som kan ses i bogen *Otto Frello – I fantasiens landskab*.

Øjeblikket skulle nu foreviges. Aktionen gik i gang under Thomas Frellos kyndige ledelse. Efter lidt besværligheder lykkedes det endelig at få et glimt af maleriet. Det første, der kom til syne var maleriets bagside, hvor

Frello havde været så venlig, at skrive: "FORSIGTIG MALERI", som var det for at forhindre, at en klodset museumsmand, mange år senere, fik det ødelagt.

Et øjeblik senere kunne vi på maleriets blændramme læse: "Billedet blev opsat her 26. august 1981. På grund af pladsmangel. Otto Frello". En morsom kommentar, når man tænker på, at huset i Brolæggerstræde er over 600 m² stort! I næsten 35 år stod maleriet altså gemt væk i en væg. Egentlig utroligt, at Frello aldrig faldt for fristelsen til at hente det frem, da hans popularitet og udstillingsfrekvens steg i løbet i 1990'erne.

Nej, maleriet forblev skjult og blev en del af den underfundighed, der omgav Otto Frello. I løbet af september blev maleriet fragtet fra København til Varde for at blive klargjort sammen med de øvrige genstande, som museet arvede efter Otto Frello. Klargøringen bestod blandt andet i at få lavet en ramme til maleriet. Denne ramme skulle naturligvis laves i Frellos ånd, hvor vi valgte af lægge os op ad en af hans mere enkle rammer; det vil sige, at museets blæksprutte Jørn Nielsen, helt i Frellos ånd, kørte i bygge markedet og anskaffede en gerigt til en dør, der blev malet sort og sat sammen til en billedramme. Inspirationen til rammen kom i øvrigt fra maleriet *Domhuset*, der netop også har en gerigt som ramme.

Blandt arvestykkerne var blandt andet Otto Frellos gamle malerkasse, det håndspejl, han altid brugte, når han malede. Spejlet blev taget i anvendelse, når han under maleprocessen havde stirret sig blind på motivet, og ved at holde spejlet op for motivet kunne han iagttage motivet på en ny og fremmed måde og kunne derved opdage eventuelle perspektiviske fejl og ad den vej komme videre. Derudover var der Ostwalds farvelære samt en række afstøbninger og detaljer fra den såkaldte Hus-model eller Frello-huset, som det også kaldes. Allersjovest var måske *Avislæserens* hoved. *Avislæseren* var et maleri, der bevægede sig i retning af en installation. Det vil sige, at det var et maleri af Rådhuspladsen i København, i baggrunden så man lurblæserne og rådhus-tårnet. I forgrunden til venstre stod så avislæseren med sin

avis. Meningen var nu, at avislæseren via en elektrisk anordning skulle kunne bevæge hovedet – sådan ryste lidt på hovedet eller nikke lidt til de nyheder, han læste. Desværre levede *Avislæseren* aldrig helt op til Frellos egne krav, hvorfor han senere destruerede maleriet. Inden da var der heldigvis taget en række fotos af det, så eftertiden kan få en idé om, hvordan det særprægede billede tog sig ud.

Siden omtalte Frello *Avislæseren* som et mislykket billede, han havde destrueret. Imidlertid tyder det på, at beslutningen om at kassere billedet var svær, i hvert fald tog han selv en række billeder, af den sagesløse avislæserens vej til containeren. Hvad ingen vidste, før det dukkede op i gemmerne, var, at han havde reddet avislæserens hoved. Hovedet er således det eneste, der er tilbage af et af de mest besynderlige af Frellos værker. Alt dette var på plads i montren den 30. oktober 2015, da det nyligt fundne maleri skulle afsløres på Varde Museum.

Bestyrelsesformanden for Museet for Varde By og Omegn Lisbet Rosendahl og Thomas Frello afslører "Det skjulte billede".

Æresgæsterne ved afsløringen af Otto Frellos "Det skjulte billede", Terkel Christensen (Ottos storebror), Stence og Thomas Frello.

Interessen for *Det skjulte billede* viste sig at være større end nogen havde ventet, således var selve afsløringen velbesøgt, og 120 gæster var lige ved at være mere end lokalene kunne rumme. Samtidig var den lokale verdenspresse TV SYD, ESTV og JyskeVestkysten på pletten. Vigtigst var det dog, at Stence og Thomas Frello lagde vejen forbi og blev festlighedernes naturlige centrum. Efter et par taler kunne formanden for Museet for Varde By og Omegns bestyrelse lade forhænet falde til det fortjente bifald fra publikum.

Det drejer sig om et relativt stort billede ca. 160 x 90 cm, dateret 1978. Billedets titel er *Frokost i det grønne* og alluderer til den berømte franske maler Édouard Manets (1832-1883) maleri af samme titel (fr. *Le Déjeuner sur l'herbe*). Der er tale om en frokost i det grønne med en række frelloske personer, der indtager frokosten til venstre i billedet, mens de til højre i billedet flankeres af et kranie og andre skeletdele fra et menneske, der ligeledes befinder sig i det grønne græs. I baggrunden ses et landskab med en futuristisk by lidt i stil med det vi kender fra maleriet *Sofastykke*. Således repræsenterer frokostselskabet alle livsaldrene fra babyen over ungdommen til den midaldrende med glubende appetit (på livet) og

gamlingen, mens skelettet og graven markerer det jordiske livs sidste stadie.

I virkeligheden, tror jeg, at både Thomas, Stence og jeg selv var overraskede over, at billedet var så godt, at det sagtens måler sig, ikke med de bedste Frelломalerier, men så dog med nogle af de bedre værker. Ser man nærmere på det, er det også tydeligt, at motivet og stilen vidner om, at det stammer fra en periode kort inden, Frello helt fandt sin stil. Motivisk ligger det tæt op ad *Den ny model* fra 1976, der i mange år også hang i al ubemærkethed på institutionen Jonstrupvang Bebyggelsen ved Værløse. Også dette billede dukkede op længe efter, at Otto Frello havde haft sine første udstillinger, og de første oversigter over hans værker var blevet trykt. Det tyder derfor på, at *Den ny model* ligesom *Frokost i det grønne* var billeder, som Frello ikke helt var tilfreds med. Begge skiller de sig stilmæssigt lidt ud fra de ældste billeder, men også de efterfølgende. De har ikke helt den grad af detaljer som de værker, der tidsmæssigt omgiver dem. Og det kunne være en anden forklaring på, hvorfor billedet blev gemt godt af vejen.

Et lidt andet bud på, hvorfor billedet blev gemt af vejen, gav Thomas Frello til TV SYD. Nemlig at hans far syntes, at der var for meget "død" i billedet. Således ligger der over for det spisende selskab, der flankeres af en kravlende baby med en blå sut i munden, noget der ligner en åben grav med skeletresterne af et menneske liggende ved siden af. Denne åbenlyse hentydning til død og forgængelighed finder man nemlig ellers ikke meget af i Otto Frellos malerier, så også det er en sandsynlig forklaring på, at maleriet blev gemt væk.

I forbindelse med afsløringen af maleriet var der desuden premiere på den fem minutter lange video "Otto Frello – Det skjulte billede", der er produceret med internettet for øje. Videoen blev samme aften lagt på Facebook, hvor interessen viste sig langt større end nogen havde kunnet forudse. I løbet af tre-fire døgn var den blevet vist mere end 20.000 gange. Interessen var så stor, at ikke blot de lokale og regionale medier var med, men også boulevardpressen var

der i form af BT, som bragte historien og linkede til videoen. Videoen "Otto Frello – Det skjulte billede" kan i øvrigt ses på: www.youtube.com/watch?v=85m7IGfABMU

Sammenfaldende med afsløringen af *Det skjulte billede* lancerede TV SYD et nyt multimedie-tema med titlen: "Otto Frello – Kender du kunstneren?". På hjemmesiden, der bl.a. er lavet af Søren Vesterby, TV SYD, ligger der flere klip og videoer med Frello, ligesom der er interviews med Museet for Varde By og Omegns tidligere direktør Ole Faber, der fortæller om, hvordan han ved et tilfælde opdagede Otto Frellos malerier under et besøg hos maleren for mange år siden, hvorefter han fik den første udstilling på benene. Undertegnede begiver sig ud i forklaringer omkring, hvorvidt Frello først og fremmest var en ekvilibristisk illustratør

eller en "rigtig" kunstner. Hjemmesiden kan ses på: www.tvsyd.dk/tema/otto-frello og er bestemt et besøg værd, for den, der vil vide lidt mere om kunstneren.

Afsløringen af *Det skjulte billede* samt TV SYDs nye multimediesatsning skabte i løbet af november stor interesse for Otto Frello både i de regionale medier og på Facebook; en interesse som også museet mærkede til i form af flere besøgende, der ville se *Det skjulte billede*.

Efterfølgende er *Det skjulte billede* eller *Frokost i det grønne* blev lavet som plakat. Desuden er Frellos ejendom i Brolæggerstræde 2, 1211 K blevet solgt, og dermed er en epoke endegyldigt slut.

John V. Jensen kan kontaktes på jvj@vardemuseum.dk

